

KRST PRI SAVICI **France Prešeren**

UVOD: Opisane so zadnje bitke Slovenskih poganov, ki pod vodstvom junaškega vojvode Črtomira branijo vero in bogove svojih očetov v neenakem boju z devetkrat močnejšo krščansko vojsko, kateri poveljuje Valjhun, sin Kajtimara. Črtomir se z ostanki svoje vojske umakne in skriva v Ajdovski gradec v Bistriški dolini pri Bohinju. Tam se še šest mesecev uspešno upira močnejšemu nasprotniku, ko jih naposled lakota prisili v poskus preboja. Le tega hočejo izvesti neke noči, ko naj bi se sovražnik zaradi slabega vremena zadrževal v šotorih. Na nesrečo pa je tudi Valjhun za isto noč načrtoval dokončno zavzetje trdnjave. Razvil se je strašen krvavi boj, v katerem so bili pobiti vsi branitelji stare vere. Iz bitke se je nepoškodovan rešil le Črtomir.

KRST: V tem delu pesnitve je opisana podoba duševnega stanja poraženega vojskovodje Črtomira in njegova spreobrnitev v krščansko vero. Tisto jutro po zadnjem boju stoji Črtomir ob Bohinjskem jezeru in razmišlja o uničenih predstavah, ki jih je imel o svobodi. Črne misli ga silijo v samomor. To dejanje obupanca mu prepričuje le neizmerna želja, da bi še enkrat videl ljubljeno Bogomilo. Bogomila je bla lepo mlado dekle, ki je skupaj z očetom Staroslavom skrbela za svetišče boginje Žive na blejskem otoku. Ko sta se s Črtomirom prvič srečala, se je med njima vnela ljubezen. Vendar je vdor Valjhunove vojske prekinil njuno srečo, saj je moral Črtomir v vojno. Sedaj, ko so bili boji končani in branitelji stare vere pobiti, Črtomir premišljuje, kako je vojne vihre preživela Bogomila. Iz sanjarjenja ga predrami stari ribič, ki Črtomira odpelje na skrivno mesto pri slapu Savica, potem pa se odpravi poizvedovat, kaj je z Bogomilo. Naslednje jutro ribič k Črtomiru pripelje Bogomilo in krščanskega duhovnika. Bogomila razkrije Črtomiru ves strah in muke, ki jih je doživljala v času vojne, ko je trepetala za njegovo življenje. V takšnem stanju jo je duhovnik, ki je danes z njo, seznan s krščansko vero in Bogom, ki je Bog ljubezni za vse ljudi na svetu. Spreobrnila se je zato v svoji veri in novemu Bogu obljubila večno zvestobo in služenje za časa svojega zemeljskega življenja, če ohrani Črtomira živega. Črtomir jo razume in se hoče z njo poročiti. Vendar mu Bogomila in duhovnik pojasnita, da bo to mogoče šele v posmrtnem življenju, saj mora Bogomila spoštovati svojo zaobljubo Bogu. Naposled tudi prepričata Črtomira, da je le krščanska vera prava vera, zato se spreobrne tudi mladi poganski vojskovodja in se da krstiti pri slapu Savica. Po tem odide v Oglej, kjer se bo poučil o skrivnostih nove vere, da jih bo kot duhovnik oznanjal Slovence. Bogomila pa se vrne domov k očetu. Nikdar več se nista videla.

MOJ KOMENTAR: Dogajanje je postavljeno v 8. stoletju, v čas pokristjanjevanja Slovencev. To je čas, ko je bilo krščanstvo že domala edina vera v Evropi. Pojavljali so se zametki fevdalne ureditve, na kar kaže tudi to, da je Prešeren večkrat omenil neke gospode, ki naj bi podjarmili našo deželo. Krščanstvo se ni več širilo samo od sebe, zaradi svojega nauka, ampak so ga nekateri hoteli širiti zaradi lastne varnosti in udobnosti. Če je namreč več različnih ver skupaj, potem vedno obstaja nevarnost, da bo prišlo do spopadov; če je na istem prostoru le ena vera, težko pride do večjega konflikta.

France Prešeren, slovenski pesnik in pravnik, * 3. december 1800, Vrba na Gorenjskem, † 8. februar 1849, Kranj. France Prešeren danes velja za največjega slovenskega pesnika. Del njegove pesmi *Zdravljica*, napisane leta 1844, je besedilo državne himne Republike Slovenije. Prešeren se je rodil v kmečki družini. Po diplomi na dunajski pravni fakulteti se je vrnil v Ljubljano, kjer je deloval kot odvetnik. Tu je nastala večina njegovih pesmi, pri pisanju katerih ga je za časa svojega kratkega življenja pomembno usmerjal prijatelj Matija Čop. Prešeren je tako postal prvi Slovenec, ki se je po kakovosti svojega pisanja lahko kosal s sodobniki po Evropi, kjer je tedaj vladala romantična usmeritev. Življenjska pot pesnika, nesrečno zaljubljenega v bogato Primičevo Julijo, kateri je posvetil *Sonetni venec* (1834) in druge ljubezenske pesmi, je bila poleg te polna raznovrstnih preizkušenj. Drug za drugim so mu umirali prijatelji, kot pesnik pa za življenja ni užival priznanja, ki bi si ga zaslužil. V zadnjih letih je vedno bolj zapadal malodušju, pijači in boleznim, ki je slednjič povzročila njegovo prezgodnjo smrt.

Romantika: Uvrščamo jo v 19. stoletje. Bolj pregledno in natančno: 1750 – 1800 – 1830. Slovenska romantika je začela « biti » z smrtjo Francete prešerna in končala z njegovo smrtjo leta 1750 do leta 1800. Značilnosti romantike: Pretirana čustva, izražanje notranjosti, glavno je pesništvo. Romantiki imajo veliko domišljije ljubijo naravo in obenem tudi sanjarijo. Do okolja čitijo disharmonijo (razkol oziroma neubranost). Disharmonija: Idealno, Realno. Prevladujejo občutja: Pesimizem, svetobolje.. Literarne zvrsti: Pesmi, lirika epika, dramatika. Glavni predstavniki: Pesniki: Byron, Puškin.. Pisatelji Scott, Byron.. Dramatiki: Puškin... Predromantika je naredila pot predromantiki. Uprla se je razsvetljenstvu in s tem prinesla nove smeri. Črna poezija, Svetobolje... Glavni predstavniki: Schiller in Gothe.